

ЦРНОТО МОРЕ СТАНУВА НОВ ПЕРСИСКИ ЗАЛИВ

Иако речиси сите значајни дипломати и аналитичари проценија и очекуваа дека по потпишувањето на Мировниот договор меѓу Москва и Тбилиси, конечно работите ќе тргнат во поинаква и позитивна насока, сепак настаните кои се одвиваат последниве десеттина дена тоа го демантираат. Односите меѓу Западот и Русија се влошија како никогаш досега во последниве дваесет години. Реториката која се применува, како од едната, така и од другата страна, говори дека Студената војна од минатиот век може да биде само обична претстава во релациите меѓу ривалските страни. Заканите за употреба на воена сила, предлозите за воведување санкции кон Москва, прекинувањето на дипломатските односи меѓу соседните земји и низа други девијации, јасно покажуваат дека тежиштето на светската криза од Блискиот Исток полека се префрла во кавкаскиот регион.

Москва се обиде да ја наметне својата тактичка игра во за неа најстратешкиот регион, а западните земји засега само прават обиди да ја одвратат од намерите, бидејќи тоа се

коси со планот за проширување на северноатлантската воена алијанса. Како и да е, Русија станува голем фактор во светски рамки, кој почна да ги урива стратешките планови и доктрини, зацртани од западните структури за наредните десет или дваесет години. Враќањето на влијанието на Кремљ во областите кои ги имаше под контрола за време на Советскиот Сојуз, по малку ги изненади Брисел и Вашингтон, иако знаеја дека може да се случи таков развој на сценариото, особено по проектот за создавање независна косовска држава.

Објаснувањата дека новата балканска држава ќе биде уникантна, дека нејзиниот статус нема да може да се преслика во другите конфликти во светот, само ја натераа Русија да го покаже и да го докаже спротивното. Пред неа е период во кој ќе се обиде да создаде и да изроди неколку нови "Косова", но да бидат такви и да бидат во оние региони во кои Москва ќе може да извлече најголем територијален бенефит.

Втората цел која Путин ќе сака да ја постигне е со ваквиот развој на ситуацијата да му зададе сериозен геополитички, безбедносен, економски и дипломатски удар на западниот свет.

Состојбата во Грузија многумина ја споредуваат со случувањата на Балканот уште од почетокот на Првата светска војна, преку војните меѓу југословенските народи пред петнаесеттина години, па сè до чинот на прогласување на косовската независност. Истите тие забележуваат дека сега постојат добри и лоши сепаратисти. Русија е еден од централните фактори во двата случаја. Иако Советскиот Сојуз се распадна пред дваесеттина години, Русија дури сега почна да им се спротивставува на стремите на западните земји за нивно влијание во природната руска геостратешка зона, пред сè, заради фактот дека досега таа беше релативно слаба. Денес Русија е еден од најголемите и најважните снабдувачи со нафта и со природен гас, па оттука доволно е силна да ги заштити своите оправдани или неоправдани интереси. Западот досега заземаше и сè уште зазема различен став и различен пристап во решавањето на проблемите, кога станува збор за поделбите на Балканот и на Кавказот. Актуелниот напад на Грузија од страна на Русија е оквалификуван како официјално враќање на историјата во односите меѓу големите сили во стилот на XIX век, со една единствена цел - постигнување геополитички цели. За нашиот регион, пак, постојат сосема други и обратни размислувања, иако станува збор само за другата страна од кованата пара. Она што во моментот е најексплоатирана тема е поврзувањето на Балканот со Кавказот и правењето паралели меѓу Косово и Јужна Осетија. Кога во 1991 година се распаѓаше Советскиот Сојуз, Јужна Осетија остана во Грузија, исто како што по распаѓањето на Југославија Косово и натаму ѝ припаѓаше на Србија. Но, Осетите не сакаа да останат во Грузија, исто како што Албанците не сакаа да живеат во Србија. Сè повеќе дипломати и експерти од западниот свет сметаат дека наскоро светот ќе мора да се соочи со фактот дека потегот на Русија во Грузија не може да остане без последици. Тие оценуваат дека со текот на времето официјален Тбилиси ќе мора да престане да се бори за сега веќе отцепените автономни области, иако тоа нема да претставува целосно решение за проблемот.

Дали рускиот потег е само одмазда кон Западот за она што Вашингтон и Брисел го направија со Косово или е во прашање нешто друго? Иако и реван-

Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

шизмот има место во целиот овој проект, сепак многу е поголема тенденцијата на Москва да ја потврди неприкосновеноста во регионот меѓу Црното Море и Каспиското Езеро и да покаже дека таа е единствената која може да спроведе ред на територијата на поранешниот Советски Сојуз, ако треба дур и со примена на сила.

ИСТА ИГРА НА РАЗЛИЧНИ ТЕРИТОРИИ

Во моментов цел на западните земји е по секоја цена да се зачува територијалниот интегритет на Грузија, вклучувајќи го и целиот Кавказ.

Границите кои на Балканот сè уште се цртаат и се менливи на секои пет години, не претставува голем проблем за ЕУ, па дозволува создавање на нови територијални творби и надвор од меѓународно пропишаните стандарди и правила. Од еднаш границите во Кавказот се нешто свето и не смеат да се чепкаат во ниту еден случај. Двојните аршини во одредувањето на целите на меѓународната политика кога тогаш се враќаат како бумеранг и не остануваат незабележани. Карактеристичен случај за тоа се последните раздвојувања во нестабилниот грузиски регион.

Кога малку подлабоко ќе се размисли

ќе се увиди дека и Западот и Русија играат една иста игра. Таа по ништо не се разликува. И едните и другите го кршеа и го кршат меѓународното право врз грбот на помалите. Од нестабилните региони се обидуваат да создадат свои колонијални простори на кои ќе можат да ги спроведуваат дипломатските и безбедносните експерименти за да се порази спротивната страна. Балканскиот Полуостров и кавказкиот регион се само обична колатерална штета во геостратешките игри на двете хемисфери. Ниту Вашингтон е премногу загрижен за светлата иднина на балканските народи, ниту Москва им посакува сè најдобро на кавказките малцинства. Едноставно тие ги спроведуваат сценаријата за свое влијание на тие простори, за остварување на домашните геополитички доктрини со јасно и недвосмислено искористување на проблемите на народите, кои сметаат дека се онеправдани на териториите на кои живеат. Одамна тоа им е јасно на сите, но повторно се случува истото. Лошите и крвави епизоди од таквите конфронтации меѓу западниот и источниот свет се случуваат на истите места на кои и во минатото се водела војните за светски престиж. Лекциите не ги научија ниту Балканците, ниту народите во поткавказието. Тие уште долго ќе ја фаќаат страната на нивните "заштитници".

СЕ БУДАТ ЗАМРЗНАТИТЕ КОНФЛИКТИ

Пред половина година Бернар Кушнер изјави дека кога две заедници разговараат само преку оружјето, тие треба да се раздвојат во засебни целини. Сега шефот на француската дипломатија ретерира во своите погледи и вели дека мора да се пронајде решение кое ќе го гарантира територијалниот интегритет на Грузија. Шефот на НАТО, Јаап де хоп Шефер, и натаму смета дека Косово е единствен случај, кој не може да се пренесе во ниту еден друг дел од светот, па ниту во Абхазија или во Јужна Осетија. За разлика од него, романскиот претседател, Трајан Басеску, изворот на грузиската криза го гледа во косовскиот преседан и истата ја поистоветува со она што во изминатите години се правеше и сè уште се прави на Балканот. Аргументите, пак, кои ги користат западните администрации во објаснувањето дека двата конфликта, косовскиот и осетискиот, се неповрзани и немаат допирни точки, одат во насока на политичка утопија.

И осум години по паѓањето на Милошевиќ, тие и понатаму тврдат дека независноста на Косово е производ на неговата тврда политика кон косовските Албанци, иако начинот на кој локалните приштински власти последниве години ги третираат преостанатите

РУСИЈА ПРИВРЕМЕНО ДА СЕ ИСФРЛИ ОД ГРУПАТА 8

"Не смее да се дозволи Русија со енергентите да ја уценува Европа и НАТО треба да ги преиспита односите со Москва. На Медведев му пренесов дека лидерите на ЕУ ќе земат одлучен став по повод руското признавање на грузиските сепаратистички области. Од европските земји ќе побарам да се зголемат трошоците, за да ѝ се овозможи на ЕУ да дојде до енергенси од Каспискиот басен, со што ќе се намали влијанието на Русија. Ниту една европска земја не смее да биде жртва на руската енергетска доминација во Европа. Русија мора да игра според правилата доколку сака да ги ужива бенефитите кои ги носи членството во Групата 8, ОБСЕ и Светската трговска организација. Можеби е потребно Москва да биде изземена од следниот состанок на Групата 8".

Гордон Браун

КИНА СТОИ НАСТРАНА И ЧЕКА ЕКОНОМСКИ ШАНСИ

Најголема корист од руско-грузиската војна и од потегот на Москва да ги признае Осетија и Абхазија, долгорочно би имала Кина. Држејќи се моментно настрана, таа вешто би можела да ги искористи заладените односи меѓу Кремљ и Белата куќа. На Пекинг му одговара Русија да биде предмет на американската надворешна политика во наредниот период, со што ќе се отргне фокусот на вниманието од состојбите во Кина. Од друга страна, пак, европските земји сакаа да инвестираат во кавкаскиот регион. Заради нестабилноста која сега е присутна таму може да се случи европските инвеститори да се премислат, што би оставило многу повеќе простор за Кинезите. Но, се поставуваат следниве прашања - уште колку ќе може Пекинг да издржи со неутрална позиција, дали доколку дојде до интензивирање на судирите во кои може да се вклучи и НАТО Кина повторно ќе стои настрана или ќе мора да земе конкретен став? Пекинг разработува стратегија, но сè уште ја држи во тајност.

Срби во областа, им го одзема моралното и етичкото право за доделување бесправна државност. Едностраната независност на Косово досега ја признаа четириесеттина држави. Темпото на признавање спласна, откако Русија и Србија почнаа офанзива во земјите од Третиот свет да не се дозволи масовен бран на признавања. Но, колку тие земји ќе можат да го издржат западниот притисок да не ѝ обрнуваат внимание на српската дипломатија, која за нив е нерационална, особено сега по потегот на Русија во Грузија е прашање на кое

На 7 август, кога биле покренати воените дејства на Тбилиси против Јужна Осетија, завршена е големата американско-грузиска воена вежба, во која учествувале околу 1.000 припадници на американските сили. Русија ги отфрлаше повиците за пропорционална употреба на сила, потсетувајќи ги западните земји на нивната пропорционалност кога ја напаѓаа Србија пред девет години. Според информациите од Москва, во Грузија моментно работат 127 советници на Пентагон.

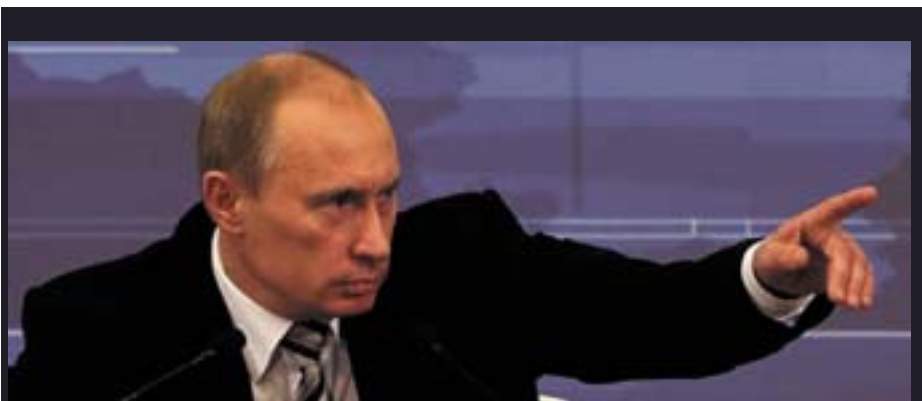

ЗАПАДНИ ВОЕНИ БРОДОВИ ВО ХУМАНИТАРНА МИСИЈА ЗА ПОМОШ НА ГРУЗИЈА

во моментов тешко може да се понуди одговор.

Од друга страна, пак, замрзнатите конфликти во светот почнуваат да се топат во ладилникот во кој со години или со децении беа ставени. Срамежливо се будат сепаратистичките идеи

во Придњестровјето во Молдавија, Нагорно Карабах во Азербејџан, Тибет во Кина, Република Српска во Босна, Трансилванија во Романија и ред други. Не е грешна анализата дека на Косово и во Кавказот не станува збор за спроведување на меѓународното право, туку

"Последните неколку години САД шират право на сила, а не меѓународно право. Кога се обидовме да го запреме решението за Косово, никој не нè слушаше. Ние говоревме, не правете го тоа, почекајте, ќе нè ставите во лоша состојба на Кавказот. Што ќе им кажеме на малите народи таму, овде може независност, а овде не може? Ќе нè ставите во глупава ситуација. Никој тогаш не зборуваше за меѓународното право освен ние, а сега сите се сетија, сега од некоја причина сите почнаа да говорат за него. Но, да се прашаеме кој ја отвори Пандорината кутија? Дали тоа бевме ние? Не. Тоа не е наша одлука и наша политика... Што се однесува до некакви санкции, Русија не се плаши од санкции. Тие можат повеќе да ја погодат Европа отколку Русија".

Владимир Путин

"Србија не треба да влегува во спор со Грузија заради Јужна Осетија и Абхазија. Ние и натаму мораме да инсистираме на почитување на територијалниот интегритет. За нас е многу важно да останеме приврзани на тој принцип, бидејќи тоа е единствената точка со која го браниме Косово. Србија геополитички и економски ѝ припаѓа во Европа, па заради тоа мора да инсистираме на што побрзо вклучување во Европската унија".
Драгољуб Микуновиќ

Јужна Осетија веќе почна да размислува за обединување со Северна Осетија. Желбата за живеење во заедничка држава жителите на оваа сецесионистичка област сметаат дека сега е остварлива како никогаш досега. Втората фаза од тој процес на територијална ревизија на границите на Кавказот би била влегувања на целата осетиска територија во границите на Русија. Сепак, аналитичарите проценуваат дека тој процес би траел неколку години. Политичката стратегија на Абхазија, пак, се состои во влегување во Сојузот Русија-Белорусија, врз чија основа новата држава би можела да има пристап до меѓународните организации.

"Русија можеби ќе го признае Косово, можеби нема. Ништо не можам да исклучам. Но, меѓу Косово, од една страна, и Абхазија и Осетија, од друга, постои јасна разлика. Косово не само формално туку и фактички припаѓало на Србија и на поранешна Југославија. Јужна Осетија и Абхазија уште од распаѓањето на СССР негирале дека ѝ припаѓаат на Грузија. Нашите пријатели, вклучувајќи ја и Велика Британија, во тоа време беа подготвени да го кршат меѓународното право кога тоа беше во нивен национален интерес. Го бомбардираа Ирак, го признаа Косово. Русија сега се однесува исто така".

Константин Касочев, претседател на Надворешно-политичкиот комитет на руската Дума

"Русија ја призна независноста на Абхазија и на Јужна Осетија. Ние ја поддржуваме во тоа. Русија е во право и ги брани своите државни и национални интереси. Грузискиот претседател, Михаил Сакашвили, е само обична марионета во рацете на Вашингтон. Затоа денес неговата земја нема суверенитет".

Хуго Чавез, претседател на Венецуела

за политичко решавање на судирите. Дали истото може да се случи и во горенаведените региони? Ништо чудно. Во еден ваков сплет на околности сè е можно и ништо не може да не изненади.

Домино ефектот е како снежна лавина во највисоките планини. Од една најмала снегулка може да се поттикне целата природна непогода. Потоа таа тешко се запира. Дури откако сама ќе престане.

УНИКАТНОСТА НА КОСОВСКИОТ СЛУЧАЈ

Во текот на 1998-1999 година, за време на најжестоките судири на Косово меѓу српските безбедносни сили и т.н. ОБК, во светот се случија околу 40 судири со околу 1.000 жртви во секој од нив, но ниту еден од тие конфликти, освен Косово, не доведе до сецесија. Покрај ова, продолжени меѓународни администрации постоеа во многу кризни области. Тие работеха на реинтеграција на таа територија во државата, а не на нејзино отцепување. Во овие домени Косово навистина претставува единствен, уникатен случај. Само тоа се отцепи, а цивилната администрација во Приштина од срце му помогна. Изговорот кој го користеше меѓународната заедница, а кој одеше во прилог на независноста, е дека мнозинството во областа го посакувало тоа. Според анализата на американската студија, насловена како "Малцинствата во опасност", моментно во светот постојат 509 етнички групи, кои збирно бројат околу две милијарди луѓе и кои бараат подобрување на својот статус. Што би се случило кога на сите овие онеправдани и на некој начин дискриминирани луѓе им се даде истото она што му се даде на Косово, што утре или задутре ќе ѝ се даде на Осетија? Утре ќе им падне на памет дека оружјето е последното средство за постигнување на својата сувереност и ќе се обидат да се одвојат од државата. А, според зборовите на Кушнер од пред шест месеци "кога две страни не можат да разговараат и се разбираат само преку оружјето, тогаш подобро е да ги раздвоите". Европа почнува да се фаќа во сопствената стапица. По Србија, сега на врат ѝ виси Грузија, утре којзнае кој.